

T.B.M.M.
İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 26.3.2025
Sayı : 435

Dr. Erhan USTA

Samsun Milletvekili

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

İYİ Parti Ekonomi ve Kalkınma Politikaları Başkanı

10/2560

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 18 Mart 2025 tarihinde lisans diplomasının iptal edilmesi ve 19 Mart 2025 tarihinde de çeşitli iddialarla gözaltına alınması ve tutuklanması sonucunda Borsa İstanbul'da ciddi bir düşüş yaşanmış, TL değer kaybetmiş, TCMB repo faizleri artırılmış, ülkemizin risk primi ve DİBS faiz oranları yükselmiştir. Yaşanan bu gelişmeler sonucunda Türkiye ekonomisine doğrudan ve dolaylı önemli bir yük geleceği tahmin edilmektedir. Ekonomik maliyete ilave olarak, piyasa ve kamuoyu tarafından verilen tepki yaşananların hukuki değil siyasi olarak algılandığını göstermektedir. Güven ve öngörülebilirlik zemininden uzaklaşılmasına neden olan bu adımlar Türkiye ekonomisinin kırılganlıklarını da tekrar gözler önüne sermiştir. Bu bağlamda, yaşanan son gelişmelerin maliyetleri ile Türkiye ekonomisinin kırılganlıklarının azaltılması amacıyla alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını saygılarımızla arz ederiz.

Dr. Erhan USTA

Samsun Milletvekili

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

İYİ Parti Ekonomi ve Kalkınma Politikaları Başkanı

Dr. Erhan USTA
Samsun Milletvekili
TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi
İYİ Parti Ekonomi ve Kalkınma Politikaları Başkanı

GEREKÇE

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 18 Mart 2025 tarihinde lisans diplomasının iptali ve 19 Mart 2025 tarihinde de kendisinin çeşitli suçlamalara istinaden göz altına alınması ve tutuklanması sonucunda; Borsa İstanbul'da %10'lar düzeyinde değer kayıpları yaşanmış, Türk Lirası Dolar ve Euro başta olmak üzere yabancı paralar karşısında değer kaybetmiş, Türkiye'nin CDS risk primi yaklaşık 80 baz puan artmıştır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)'nin döviz kurundaki dalgalanmayı kontrol altına alabilmek için 23 milyar dolar düzeyinde rezerv kullandığı hesap edilmektedir. TCMB tarafından gecelik repo faizi %46'ya yükseltilmiştir.

Dolar/TL kurunun 36,6'dan 38,4'e yükselmesinin (1,8 TL'lik değer kaybı) ve faizlerdeki artışların kamuya maliyetinin;

- 358 milyar TL'si bütçenin mevcut iç ve dış borç anapara ödemesindeki artış,
- 346 milyar TL'si önümüzdeki dönemde ödeyeceğimiz TÜFE, döviz ve altına endeksli iç borç faiz ödemelerindeki artış,
- 82 milyar TL'si 2025 yılının kalan 9 ayında iç ve dış borçlanma maliyetlerindeki artış ve
- 162 milyar TL'si Hazine ve Maliye Bakanı tarafından yapılan hesaptan hareketle, KÖİ ödemeleri ve savunma harcamaları gibi kura bağlı bütçe harcamalarından

kaynaklı olmak üzere yaklaşık 950 milyar TL olacağı tahmin edilmektedir. Bu doğrudan maliyetlere, borsadaki kayıplar, kur-enflasyon geçişkenliği nedeniyle enflasyonda yaşanacak artış, beklentilerdeki bozulma ve yatırım iştahının azalması gibi dolaylı etkiler de eklendiğinde, yaşanan gelişmelerin ekonomiye maliyetinin çok daha yüksek olacağı görülecektir.

12 Mart 2025 tarihinde Meclis Başkanlığına İYİ Parti tarafından sunulan, vergi dilimlerinin artırılması, asgari ücretin büyümeden pay verilecek şekilde belirlenmesi, emekli maaşlarının kademeli olarak artırılması, memur emeklilerine seyyanen zam verilmesi, memurlara ve tüm emeklilere ilave zam verilmesi, emekli bayram ikramiyesinin artırılması gibi halkın refahını artıracak birçok önemli tedbiri içeren "Refah Paketi" kanun teklifinin maliyetinin 735 milyar TL olduğu hatırlanacak olursa, 18-19 Mart tarihlerinde yaşanan gelişmelerin ekonomimize maliyetinin ne denli büyük olduğu daha net görülebilecektir.

Piyasanın vermiş olduğu tepki Türkiye ekonomisinin ne derece kırılgan olduğunu bir kez daha göstermiştir. Türkiye ekonomisinin dış finansmana olan bağımlılığı, kamunun ve özel sektör firmalarının yüksek borçluluk düzeyi, Merkezi Yönetim borç stoku içinde TL cinsi sabit faizli borcun payının azalması, cari açığın kalıcı olarak düşürülememesi, dolarizasyonun yüksek olması, yüksek belirsizlik nedeniyle altının bir yatırım aracı olarak yüksek talep görmesi, kur-enflasyon geçişkenliğinin yüksek olması, enflasyondaki düzelmenin kısıtlı ve yavaş olması gibi

Dr. Erhan USTA

Samsun Milletvekili

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

İYİ Parti Ekonomi ve Kalkınma Politikaları Başkanı

kırılganlıklar içerde veya dışarda yaşanan her hangi bir gelişmenin, normalde olabileceğinden çok daha büyük etkiler yaratmasına neden olmaktadır.

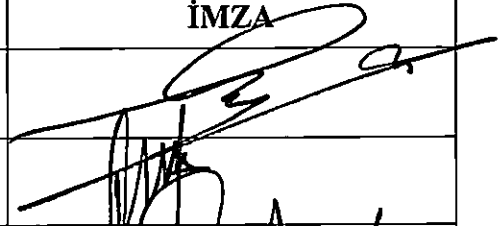
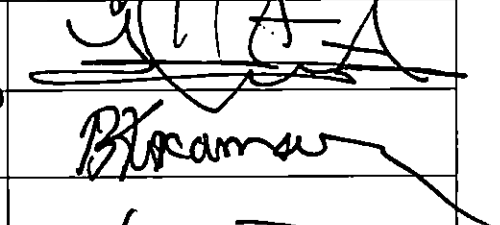
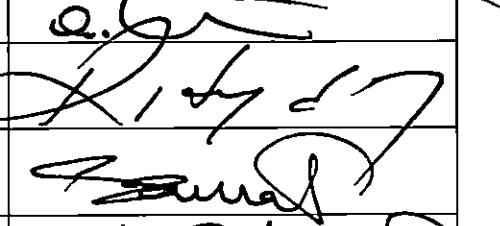
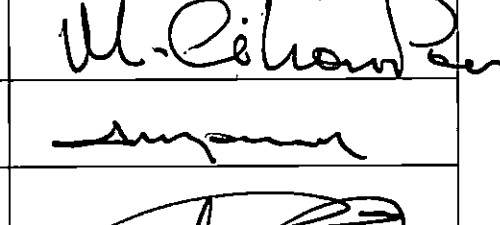
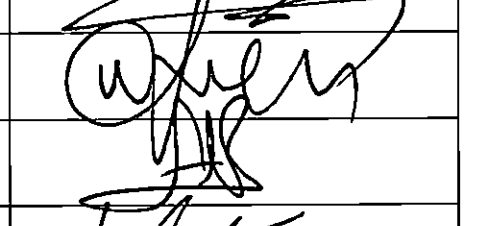
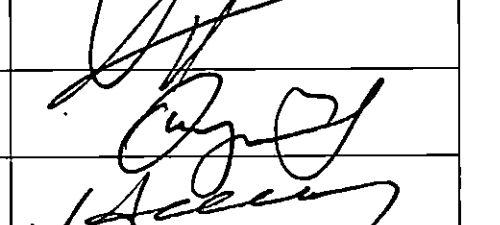
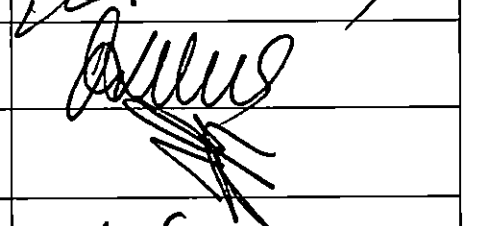
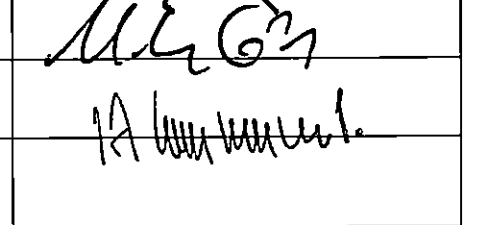
Ülke ekonomisinin içinde bulunduğu durum ve sahip olduğu kırılganlıklar çok önemli riskleri de beraberinde getirmektedir. Reel kesimin ve üreticilerin maliyetlerini düşürmesi hedeflenen faiz indirim sürecinin kesintiye uğraması, dolayısıyla işletmelerin uzun süre yüksek faiz maliyetine katlanması bu bağlamda en önemli risklerden birisidir. Likidite sıkıntısı özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin el değiştirmesine, iflas etmesine ya da küçülmeye gitmesine neden olabilir. Gerginliğin ve belirsizliğin devam etmesi durumunda, ülkenin risk priminin artması, kredi notlarının düşürülmesi gündeme gelebilecektir. Uzun süredir yavaşlamış olan doğrudan yabancı yatırımların tamamen durması, sıcak para olarak tabir edilen portföy yatırımlarının gelmesi içinse daha yüksek faiz ödenmek zorunda kalınması söz konusu olacaktır. TL'deki değer kaybını sınırlamak, daha fazla rezerv kaybı anlamına gelecektir. Bütçe giderlerinde faiz giderlerindeki artış başta olmak üzere yukarı yönlü baskı söz konusu olacaktır. Beklentilerin kötüleşmesi enflasyonla mücadele sürecini uzatacak ve daha maliyetli hale getirecektir.

Bilindiği üzere; 2023 yılında başlatılan ve rasyonel politikalara dönüş olarak ifade edilen ekonomi politikası seti, vergi artışlarına, kredi koşullarının sıkılaştırılmasına, memur ve emekliler başta olmak üzere maaş ve ücretlerin baskılanmasına, özellikle tarımsal desteklemeler, yoksullukla mücadele ve öğrenci bursları gibi sosyal harcamalar ve yatırımları içeren bütçe kalemlerinde kesinti ya da çok kısıtlı artışa gidilerek bütçe açığının azaltılmasına dayanmaktadır. Diğer bir deyişle, son 1,5-2 yılda uygulanan program için vatandaşın çok ciddi fedakârlık ve sabır beklenmiştir. Ekonomide bu denli hassas bir durum söz konusu iken atılan bu adımlar, verilen emeklerin ve halk tarafından yıllardır ödenen bedelin heba edilmesi anlamına gelmektedir.

Bunun yanı sıra, borsa endeksinde düşüş yaşandığı, TL'nin değer kaybettiği ve risk priminin yükseldiği düşünülürse gerek piyasa gerekse kamuoyu tarafından verilen tepkinin "olumsuz" olduğu, operasyonun hukuki değil siyasi olarak algılandığı görülmektedir. Siyasetin hukuk ve adalet sistemi üzerindeki bu etkisinin, elbette ekonomi alanında da olumsuz yansımaları söz konusudur.

Bu bağlamda, 18-19 Mart 2025 tarihlerinde yaşanan gelişmelerin ekonomimize maliyeti, genel olarak Türkiye ekonomisinin kırılganlıklarının araştırılması ve hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi ve kurumların güçlendirilmesi başta olmak üzere kapsamlı bir reform programının içereceği önlemlerin tespit edilebilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması her bakımdan yararlı olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

İSİM-SOYİSİM	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Seduk Tarkaglus Turan YALDIR	Bursa Aksaray	
Yang Apın Rabgan Burhanettin KOCAMAZ	Mersin	
Ayyüce TÜRKES-TE Bıdvan UZ	Adana Ganakkale	
Şenol SUNAT	Manisa	
Çihan PAUACI	İstanbul	
Hüsmen KIRKPINAR	İzmir	
Selcan Taşçı	Tekirdağ	
Hakan Şenol OĞUN	Afyonkarahisar	
Erman Bayez Uğur POYRAZ	İstanbul Antalya	
Leşin ÖZTÜRK	Denizli	
Mehmet Akdeniz	Edirne	
Ömer KARAKAŞ	Aydın	
Hasan TOKTAŞ	Bursa	
Metin ERGÜN	Muğla	
Ahmet Esref FAKİOĞLU	Ankara	